

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput VI. Stetne revera pro hac Sententia Augustinus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

rum verborum sensus est: *Intende ad visitandas omnes gentes, iustissimis in eas suppliciiis animadvertendo, neque miserearis impiorum, qui operantur iniquitatem, nisi peccatorum suorum egerint poenitentiam.*

20.
Objectio ultima cum
solutione.

Ultimo opponunt illud Pauli in 1. ad Timoth. 2. *Deus vult omnes homines salvos fieri.* Sed inde tantum consequitur

neminem esse, quem Deus *voluntate antecedenti* nolit salvari: quæ voluntas *antecedens* respicit omnes, ut diximus libro præced. neque est voluntas illa *efficax & absoluta*, quæ refertur ad solos prædestinatos, & qua præparantur beneficia gratiarum, quibus electi à perditione certissime liberantur.

C A P U T VI.

Stetne | revera pro hac Sententia Augustinus?

S U M M A R I U M.

1. S. Augustinus docuit apertissime gratuitam prædestinationem ad gloriam.
2. 3. Refutantur duæ responsiones ad primum argumentum.
4. 5. 6. Affertur secundum argumentum, & adversariorum responsa refutantur.
7. 8. 9. Produciuntur tertium argumentum.

10. 11. 12. 13. 14. Quartum ex Augustino argumentum.
15. Quintum argumentum.
16. 17. 18. 19. 20. Proponitur ultimum Augustini argumentum, & adversariorum responsa refutantur.
21. & seqq. solvuntur objectiones.

An S. Augustinus docuerit gratuitam Prædestinationem ad gloriam.

QUIDAM ex Adversariis fatentur Augustinum gratuitam quidem prædestinationem tradidisse, sed non invenisse semitam, nova impressisse vestigia: multis ejus sententiam videri horridam atque asperrimam: ex ea multos fideles fuisse turbatos & ad Pelagianos defecisse: ridiculos esse ejus nominis adoratores, qui illum credunt fidelissimum testem antiquitatis. Alii econtra, ne Augustini desertores habeantur, & ne tanti Doctoris videantur abjicere auctoritatem, illum nobis adversari propugnant. Et primis quidem debitam vicem rependit Norisius cap. ult. Vindiciarum; atque supra à me nonnulla quoque dicta fuerunt, unde possit redargui tanta verborum licentia. Nunc contra cæteros de vera Augustini mente disputandum.

I.
Propositio.

PROPOSITIO: S. P. Augustinus docuit apertissime gratuitam prædestinationem ad gloriam.

ARGUMENTUM I.

Probatur 1. Cum assereret Pelagius prædestinari homines à Deo, quia illos sanctos & immaculatos fore prævidit, S. P. Augustinus ax adverso docuit sanctitatem ac meritum non esse causam prædestinationis, sed potius effectum: Ergo Augustinus tradidit homines ad gloriam gratis prædestinari. Prob. ant. verbis S. P. lib. de Prædest. SS. cap. XVIII. *Præsciebat, ait Pelagianus, qui futuri essent sancti & immaculati per liberæ voluntatis arbitrium, & ideo eos ante mundi constitutionem in ipsa sua præscientia, qua tales futuros esse præsci-*

vit, elegit. Elegit, inquit, antequam essent, prædestinans filios, quos futuros sanctos, immaculatosque præscivit: utique ipse non fecit, nec se facturum, sed illos futuros esse prævidit. Hæc est Pelagianorum doctrina. Intueamur ergo (sequitur Augustinus) *verba Apostoli, atque videamus, utrum propterea nos elegerit ante mundi constitutionem, quia sancti, & immaculati futuri eramus, an ut essemus? Benedictus, inquit, Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui nos benedixit in omni benedictione spirituali in celestibus in Christo; sicut elegit nos in ipso, ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, & immaculati.* Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus. Nempe certum est, nempe manifestum est; ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse, prædestinans ut tales per gratiam ejus essemus. Ergo quod aliqui sint sancti & immaculati, atque tales à Deo prænoscantur, per Augustinum non est motivum, sed effectus prædestinationis divinæ.

Dices cum Vasquesio agere Augustinum de prædestinatione ad gratiam, quam negabant hæretici Pelagiani.

Resp. Vasquesium apertissime decipi. Nam Pelagius quadruplex genus gratiæ admittebat. Prima gratia est ipsum liberum arbitrium, ejusque possibilitas: de qua gratia non disputat Augustinus, quia omnibus hominibus communis est, neque ad illam unus præ altero eligitur. Secunda Pelagianorum gratia est remissio peccatorum, de qua pariter non instituitur disputatio, quia Pelagiani asseriebant remissionem peccatorum

2.
Instantia I.
Vasquesii.

Solvitur.

rum dari sine meritis, ut scribit S. P. lib. de Grat. & lib. arb. cap. 6. Tertia gratia Pelagianorum est lex & doctrina; neque de hac ab Augustino præfato loco differitur, quia hæc non minus confertur electis, quam reprobis. Quarta gratia est vita æterna. Gratuitam ergo prædestinationem ad ipsam æternam vitam negabat Pelagius, dum affirmabat prædestinationem fieri ex præscientia meritorum; ideoque Augustinus contra hæreticum istum disputat de prædestinatione ad gloriam. Præterea Pelagius arbitrabatur, hominem posse sine gratia justificari & salvari, & tamen fatebatur, eligi ac prædestinari certos homines præ aliis; ergo dum aliquorum prædestinationem commemorat, non de prædestinatione ad gratiam accipiendus est, sed de prædestinatione ad gloriam; & consequenter de hac redarguitur ab Augustino. Rursus Sanctus Pater probat quidem gratis homines prædestinari ad gratiam, sed inter eos qui vocantur gratis, & iustificantur, duo distinguit genera, unum eorum qui non perseverant, & non coronantur, alterum eorum, qui recipiunt gratiam perseverantiæ, & coronæ, & ait illos, qui secundum propositum vocati sunt, certissime gloriam consequi: *Electi sunt* (inquit proximo capite) *ea vocatione, qua Deus id quod prædestinavit implevit: quos enim prædestinavit, ipsos & vocavit, illa scilicet vocatione secundum propositum; non ergo alios; sed quos ita vocavit, ipsos & iustificavit; nec alios, sed quos prædestinavit, vocavit, iustificavit, illos & glorificavit: ubi perspicue appellat prædestinationem secundum propositum non prædestinationem ad gratiam, qua plures vocantur & iustificantur, sed prædestinationem ad gloriam, qua vocati & iustificati glorificantur. Quare utraque prædestinatio per Augustinum præcedit merita.*

3. Instancia 2. Dices 2. Loqui Augustinum de prædestinatione ad initium Fidei contra Semipelagianos.

Respondetur. Resp. neque hanc stare interpretationem: siquidem prædestinatio ad fidem communis est tam electis, quam reprobis.

ARGUMENTUM II.

4. Augustiniana de prædestinatione secundum propositum evulgata Sententia, adversus illam multi Massilienses concitati sunt, ut scribit Prosper data ad Augustinum Epistola: *Multi, inquit, ser-* R. P. Bertii Theol. Tom. I.

vorum Christi, qui in Massiliensi urbe consistunt, in sanctitatis tue scriptis, quæ adversus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant Patrum opinioni, & Ecclesiastico sensui, quidquid in eis de vocatione Electorum secundum Dei propositum disputasti. Dicebant enim Massilienses, Deum ante mundi constitutionem eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futuros electione, & de hac vita bono sine excessibus esse præviderit. Vides apertissime ab his adstrui prædestinationem ad regnum ex meritorum præscientia. Hoc autem propositum (inquiunt) vocationis Dei, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa conditione generis humani, eligendorum & rejiciendorum dicitur facta discretio, ut secundum quod placuerit Creatori, alii vasa honoris, alii vasa contumeliæ sint creanti, & lapsis curam resurgendi adimere, & sanctis occasionem torporis adferre: eoquod utraque parte superfluous labor sit, si neque rejectus ulla industria possit intrare, neque electus ulla negligentia possit excidere. Aiebant quoque removeri omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates, & sub hoc prædestinationis nomine fatalem quandam induci necessitatem. Itaque Sanctus Augustinus illam tradidit prædestinationem, ex qua Semipelagianii opponebant consequi libertatis exitium, omnemque removeri humanam industriam: Sed opponebant id consequi ex prædestinatione ad regnum secundum propositum, atque antecederet ad præscientiam meritorum: Ergo Sanctus Augustinus hanc secundum propositum prædestinationem aperte tradidit.

Respondent aliqui, Semipelagianos improbasse in Augustino gratuitam prædestinationem ad gratiam, & ad fidei initium, & non prædestinationem ad gloriam.

Verum hi sola lectione Prosperi refutantur. Etenim Massilienses dicebant: eos Deum prædestinasse in regnum suum, quos bene operaturos præviderit; dicebant: quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam vitam æternam; quantum autem ad arbitrii libertatem, ab his eam apprehendi, qui sponte crediderint: dicebant occasionem negligentiae exhiberi per hanc prædicationem propositi Dei, quo fideles fiunt, qui præordinati sunt ad vitam æternam. Atqui prædestinare in regnum, & præordinare in vitam æternam, est prædestinare ad gloriam, non ad gratiam, vel ad initium Fidei: Reprehendebant ergo Semipelagianii in

N n

Augu-

Oppositio.

Solutio.

Augustino prædestinationem ad gloriam. Ad hæc reprobabant Massilienses illam prædestinationem, qua ante prævisionem meritorum, est eligendorum atque rejiciendorum facta discretio, & qua alii vasa honoris, alii vasa contumeliæ creati sunt, prout placuerit Creatori: Atqui, ut mox ostendam, non sunt per Augustinum vasa honoris, neque à massa perditionis discreti, nisi qui prædestinantur ad gloriam: Igitur prædestinationem ad gloriam reprobabant in Augustino Massilienses. Demum contendebant Semipelagiani illos prædestinari ad regnum, quos Deus credituros esse præcivit; Augustinus contra assererat credituros esse, ac perseveraturos usque in finem, quos Deus secundum propositum prædestinaverat. Igitur Semipelagiani negabant in electis fidem ac perseverantiam esse effectum prædestinationis ad gloriam.

6.
Obiectio
alia.

Alii reponunt improbari à Semipelagianis in Augustino prædestinationem ad gloriam, quæ fit ex prævisione meritorum; nolebant enim acquiescere, inquit S. Prosper, *Prædestinatum Electorum numerum nec augeri posse, nec minui.*

Solvitur.

Sed perperam id reponitur: nam Semipelagiani eam prædestinationem improbabant, ex qua eis videbatur auferri liberum arbitrium, & fatalem necessitatem induci: Atqui hæc absurda Semipelagiani consequi putabant ex gratuita prædestinatione ad gloriam, quæ exercitium antecederet libertatis: Igitur Semipelagiani hanc prædestinationem ad gloriam in Augustino improbabant. Rursus constat ex eodem Prospero, Semipelagianos admisisse prædestinationem ex meritis: non ergo reprehendebant in Augustino quod & ipsi probabant. Ulterius dum asserbant numerum electorum posse augeri, & minui, loquebantur de numero electorum ante præscientiam bonorum operum, quæ erant facturi; nam post hanc præscientiam quemadmodum determinata sunt merita, ita determinatus est numerus electorum: Ergo dum negabant prædestinatum electorum numerum nec augeri posse nec minui, loquebantur de sola prædestinatione ante meritum præscientiam.

ARGUMENTUM III.

7.
Probatur 3.

Illam prædestinationem tradidit Augustinus, qua unus à massa perditionis discernitur, alter in eadem massa relinquitur: At docuit unum discerni à

massa perditionis, alterum in eadem massa relinqui per gratuitam prædestinationem ad gloriam: Igitur istam gratuitam prædestinationem tradidit Augustinus. Prob. minor. ex lib. de Corrept. & gratia cap. VII. ubi hæc habentur: *Ab illa perditionis massa quæ facta est per primum Adam, debemus intelligere neminem posse discerni, nisi quod hoc donum habet quisque habet, quod gratia Salvatoris accepit.*

Et ne Adversarii respondeant S. Patrem loqui de prædestinatione ad gratiam, qua ex Divina liberalitate accepta ex meritorum præscientia fit Electorum discretio, operæ pretium est demonstrare, nullo pacto in Augustiniana sententia dici discretos ac prædestinatos, nisi qui æternam salutem infallibiliter consequuntur. Quod probatur 1. ex eodem capite, ubi S. Pater docet illos, qui non acceperunt perseverantiam finalem, etiam si gratiæ participes facti fuerint, ab illa tamen massa perditionis non esse discretos: *Qui Evangelium, inquit, non audierunt, & qui eo audito in melius commutati perseverantiam non acceperunt . . . non sunt ab illa conspersione discreti, quam constat esse damnatam, euntibus omnibus ex uno in condemnationem.* Hæc Augustinus. Sane qui in melius commutantur, prædestinati sunt ad gratiam, & tamen de his affirmat S. Pater, non esse prædestinatos, nisi illis donetur perseverantia. Perspicuum est igitur, loqui Augustinum de sola prædestinatione gratuita ad gloriam, quæ sola dicitur in ejus libris *discretio*; Le hoc Augustiniano testimonio scribit Petavius lib. IX. cap. VI. n. 10. *Dirimende controversiæ sufficere potest, si quis minime studio partium obcæcatus, sed æquus veritatis arbiter esse velit.*

Sed etiam clariora sunt verba S. Patris in fine ejusdem Capituli, ubi ait: *Qui vero perseveraturi non sunt, ac sic à fide Christiana & conversatione lapsuri sunt, ut tales eos vitæ hujus finis inveniat; præcudubio nec illo tempore, quo bene pieque vivunt, in isto numero computandi sunt.* Non enim sunt à massa illa perditionis præscientia Dei & prædestinatione discreti, & ideo nec secundum propositum vocati, ac per hoc nec electi; sed in eis vocati, de quibus dictum est, multi vocati: & non in eis, de quibus dictum est, Pauci vero electi. Eadem repetit capite IX. & cap. XII. ubi disertissime docet, non pertinere ad numerum prædestinatorum, qui aut jacent sub peccato, quod originaliter contraxerunt, autvolvuntur per diversas noxias cupi-

8.
Confirmatur.

9.
Roboratur.

cupiditates, aut gratiam Dei suscipiunt, sed non perseverant, & deserunt ac deseruntur. Demum in hanc gravissimam sententiam prorumpit: *Numerus ergo Sanctorum per Dei gratiam Dei regno prædestinatus, donata sibi etiam usque in finem perseverantia, illuc integer perducitur, & illic integerrimus jam sine fine beatissimus servabitur, adhaerente sibi misericordia Salvatoris, sive cum convertuntur, sive cum præliantur, sive cum coronantur.* Omnia verbo dicam. Non sunt per Augustinum prædestinati & electi secundum propositum, nisi prædestinati & electi ad perseverantiam & ad gloriam; ita, ut qui credunt, baptizantur, & Deo vivunt, sed non habent donum perseverantiæ, Electi non dicantur nisi a nesciis futurorum. Si ergo Sanctus Pater tradidit prædestinationem, & electionem gratuitam; de prædestinatione & electione ad regnum est certissime accipiendus.

ARGUMENTUM IV.

10.
Probat 4.
ex S. Augu-
stino.

Prædestinatio parvulorum, qui sacro tincti lavacro assumuntur in gloriam, gratuita est, & ex nullo meritum intuitu: sed Augustinus ejusdem generis esse contendit prædestinationem parvulorum & adultorum: Igitur gratuitam utrorumque electionem S. Pater asseruit. *Ex duobus itaque parvulis* (inquit de *Dono Persev. cap. ix.*) *originali peccato pariter obstrictis, cur iste assumatur, ille relinquitur, & ex duobus ætate jam grandibus impiis cur iste ita vocetur ut vocantem sequatur, ille autem aut non vocetur, aut non ita vocetur ut vocantem sequatur, inscrutabilia sunt judicia Dei.* *Ex duobus autem piis, cur hic donetur perseverantia usque in finem, illi autem non donetur, inscrutabilia sunt judicia Dei.* Illud autem fidelibus debet esse certissimum, hunc esse ex prædestinatis, illum non esse. Hoc loco manifestissimum est S. P. Augustinum loqui de prædestinatione parvulorum, qui assumuntur in gloriam, & de prædestinatione adultorum quibus donatur finalis perseverantia; & consequenter non de quacunque electione ad gratiam, sed de electione ad vitam æternam instituere sermonem. Sed & illud manifestissimum est, excludi ab Augustino præscientiam meritum, etiam comparatorum per gratiam, tum quod merita ac perseverantiam repetat ex Divina prædestinatione, tum quod recurrat cum Apostolo ad inscrutabilia judicia Dei, nunquam vero ad futurorum operum præscientiam.

R. P. Berti Theol. Tom. I.

Pelagiani, qui hoc argumento Augustini magnopere premebantur, ne in parvulis assumptis veritatem faterentur prædestinationis, in reprobatis vero maculam originalis peccati, dicebant illos eligi, istos rejici præscientia operum, quæ facturi erant, si pervenissent ad usum rationis. At S. Pater hanc eorum responsionem pluribus rejicit. I. Quoniam tribuitur Sap. 4. Divinæ misericordiae, si rapiat pueros antequam malitia pervertat intellectum eorum; ideoque peccata quæ prævidentur futura, si diutius viverent, Divino non puniuntur judicio. II. Quia unusquisque, ut scribit Apostolus in 2. ad Corinth. ante tribunal Christi stabit, ut referat secundum ea quæ gessit in corpore, non secundum ea quæ fuerat paraturus, si ultra vixisset. III. Quod non remittantur per baptismum peccata quæ prævidentur futura: non ergo istiusmodi peccata judicio Dei puniuntur. Abhorret ergo, (ut Augustini utar verbis lib. de *Dono Persev. cap. ix.*) *ea Pelagianorum responsio ita a sensibus Christianis, aut prorsus humanis, ut id etiam refellere pudeat.* Legite S. P. & de *Prædest. SS. cap. xii.* & *Serm. 26. de Verbis Apost. cap. 12.*

11.
Pelagiani re-
tunduntur.

Uterius Pelagiani asseriebant parvulos prædestinari ac reprobari propter parentum suorum merita: quod falsum esse pluribus deprehenditur. I. Quia plerumque festinantibus ac paratis ministris, ut baptismus parvulo detur, Deo sic disponente non baptizatus decedit. II. Quia experientia compertum est, ex bonis parentibus improbos gigni filios, ut Abalon ex David; ex malis procreari bonos, ut Enoch ex Cain, atque ex eodem femore bonos ac malos, ut ex Araham Ismael, & Isaac. III. Quoniam contingit aliquando, ut eadem mater alium natum portet ad gratiam, alium invita suffocet: quod merito S. Pater in Dei refert potestatem, & in altitudinem divinorum judiciorum.

12.
Uterius as-
seruntur.

Reponēbant rursus hæretici, Deum velle quidem omnium parvulorum salutem, sed secundas causas impedire, ne ad gratiam perveniant baptismatis. At S. P. Augustinus hæc subterfugia sequentibus verbis retundit: *Neque enim jato cogitur Deus illis infantibus subvenire, illis autem non subvenire, cum sit utriusque causa communis: aut res humanas in parvulis non Divina providentia, sed fortuitis agi casibus opinabimur, cum rationales vel dammandæ, vel liberandæ sint animæ, quandoquidem nec passer cadit in terra sine voluntate patris nostri,*

13.
Convincun-
tur Hæretici.

nostri, qui in caelis est. Cap. xii. de *Dono Persev.* Ita parvulorum exemplo non solum refutatur hæresis Pelagiana, sed roboratur etiam sententia gratiæ ad gloriam præordinationis.

14. *Instantia.* Si dixeris prædestinationem parvulorum gratuitam esse etiam in ordine *executionis*, ideoque non esse normam electionis quæ prædestinantur adulti; Resp. *Solutio.* in *intentione* & parvulos & adultos prædestinari secundum propositum Divinæ voluntatis, & utrisque præparari beneficia certissimæ liberationis, quæ iudicio Dei inscrutabili reprobis denegantur: & in hoc eadem est causa parvulorum & adultorum. At media, quæ electos ad beatam vitam perducunt, non sunt prorsus eadem. Parvulis præparatus est baptisus & raptus ante usum rationis: adultis vero baptisus & finalis perseverantia. Ergo illi capiuntur nondum capaces merendi: isti assumuntur post meritum. Hæc est ratio cur regnum cælorum est corona iustitiæ adultis, non parvulis; licet prædestinatio ad regnum sit gratia tam parvulis, quam adultis.

ARGUMENTUM V.

15. *Probatur 5.* Hoc est discrimen, ut diximus lib. iv. cap. 8. inter prædestinationem Angelorum, & filiorum Adæ, quod illis beatitudinis plenitudo fuit *merces meriti*; illis vero est *gratiæ beneficium*. Id ex eo probatur, quoniam contulit Deus creaturæ innocenti adiutorium, *quo permaneret si vellet*; sed ipsam perseverantiam in ejus reliquit arbitrio. Infirmi- tati autem voluntatis humanæ taliter subventum est, ut per gratiam Salvatoris non solum detur illi *posse perseverare*, sed etiam *perseverantia ipsa donetur*. Hæc capite laudato satis videor mihi demonstravisse. Percipiuntur vero, ut docent Theologi, Divina decreta ex qualitate mediorum; & erga eos, quibus conferuntur media indifferentia, datur Divina antecedens electio conditionata tantummodo: sed erga illos, quibus donantur auxilia ab intrinseco efficacia & infallibilia, datur prædestinatio absoluta, & à nulla conditione dependens. Igitur quemadmodum prædestinatio Angelorum fuit conditionata & ex præscientia meritorum, quia illis datum est solum *posse perseverare*: ita hominum lapsorum prædestinatio est absoluta antecedens quæcunque merita, quia illis donatur etiam actualis *perseverantia*. Atque hæc sententia, inquit Ludovicus Habert cap.

xix. Paragr. iii. Qu. 2. est communis inter Theologos post S. Augustinum lib. de Corrupt. & Grat. cap. x. Quare non videntur coherere principiis, qui negant in Angelis necessitatem gratiæ efficacis, & adstruunt gratuitam eorundem prædestinationem, ut fecit noster Lafosse: sed aut Thomistis, aut Medistis, aut nobis assentiendum est; & in utroque statu debet admitti prædestinatio gratuita cum gratia efficaci, aut conditionata cum gratia versatili; sive in statu innocentie prædestinatio ex præscientia meritorum cum adiutorio *sine quo*, & in statu infirmitatis cum adiutorio *quo* prædestinatio gratuita. Itaque Augustinus, qui in hoc statu efficacem gratiam propugnat, etiam absolutam electionem asserere tenebatur. Sed lege capita 8. & 11. libri iv.

ARGUMENTUM VI.

Postremo Magnus Augustinus, ut cætera prætermittam, lib. de Prædest. SS. cap. xv. affirmat prædestinationem Christi esse nostræ prædestinationis exemplar: Sed prædestinatio Christi ad unionem hypostaticam, ad sanctitatem, & ad gloriam fuit omnino gratuita: Ergo & talis est Sanctorum hominum prædestinatio: *Est etiam* (inquit S. Pater) *præclarissimum lumen prædestinationis & gratiæ; ipse Salvator, ipse mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum, vel fidei præcedentibus meritis natura humana, quæ in illo est, comparavit? Respondeatur, quæso, ille homo ut à Verbo Patri coæterno in unitatem Personæ assumptus filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? quod ejus bonum quæcumque præcessit? Quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret?*

Adversarii respondent etiam hoc loco Augustinum loqui de prædestinatione ad fidem & ad gratiam: quod probant hoc argumento: Augustinus appellat Christum præclarissimum lumen nostræ prædestinationis & gratiæ: *gratiæ*, inquit, non *gloriæ*. De prædestinatione ergo ad gratiam sermonem habet.

Verum haud operosum erit respon- sionem illam refutare; cum Augustinus ex prædestinatione Christi inferat eos, qui prædestinati sunt, gratis eligi ad fidem, gratis ad regenerationem, gratis ad finalem perseverantiam; ita, ut ideo credant, ideo speciali vocatione trahantur, ideo in fide ac sanctitate permaneant, quia fuerunt electi secundum pro-

16. *Probatur 6.*
17. *Responsio. adversa.*

Solutio.

propositum, conformes fieri imaginis Christi, ideoque in electis, & fides, & regeneratio, & perseverantia sint effecta praedestinationis ad Gloriam, non causa. Posteaquam enim S. Pater Exemplum Christi proposuit, enucleate recenset, quid Deus Electis suis impertiat, atque primum de Fide inquit: *Sicut ergo praeordinatus est ille unus, ut caput nostrum esset; ita multi praeordinati sumus, ut membra ejus essemus. Humana hic merita conticescant, quae perierunt per Adam, & regnet, quae regnat Dei gratia per Jesum Christum Dominum nostrum.* Posthac de speciali vocatione, qua trahuntur Electi, S. Doctor haec profert: *Vocat enim Deus praeordinatos multos filios suos, ut eos faciat membra praeordinati unici Filii sui, non ea vocatione, qua vocati sunt, qui noluerunt venire ad nuptias: illa quippe vocatione & Judaei vocati sunt, quibus Christus crucifixus scandalum est, & Gentes, quibus Christus crucifixus stultitia est: sed ea vocatione praeordinatos vocat, quam distinxit Apostolus dicens ipsis vocatis Judaeis, & Graecis praedicare se Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam, sciens esse quamdam vocationem eorum, qui secundum propositum vocati sunt, quos praeservit, & praeordinavit conformes imaginis Filii sui.* Insuper de iis, qui hac peculiari vocatione trahuntur, ait Augustinus: *Ad hanc vocationem qui pertinent, omnes sunt docibiles Dei, nec potest eorum quisquam dicere, credidi ut sic vocarer: praevenit eum quippe misericordia Dei, quia sic vocatus est ut crederet. Omnes enim docibiles Dei veniunt ad filium, quoniam audierunt, & didicerunt à Patre per Filium, qui evidentissime dicit, Omnis, Qui audit à Patre, & didicit, venit ad me. Istorum autem nemo perit, quia omne, quod dedit ei Pater, non perdet ex eo quidquam. Quisquis ergo inde est omnino non perit, nec erit inde qui pereat.*

18.
Quale Augustini argumentum.

Itaque Augustini argumentum erat, Christum Dominum esse praedestinationis & gratiae exemplum praeclarissimum, quoniam sicut ille nullis praecedentibus meritis praeordinatus fuit, ut esset caput nostrum, atque ex hac praedestinatione natus est de spiritu & virgine absque ullo peccato; ita qui praeordinati sunt à Deo, ut sint membra Christi, non quidem uti sunt fideles reprobi, sed membra, quae non pereant, nec dividantur à corpore, certa vocatione trahuntur, credunt, regenerantur, ac perseverant, eisque quodlibet peccatum dimittitur.

Hunc Augustini sensum aperte exhibent vetustae sententiae ante annos 800. ex ejus libris collectae, & editae à Sirmondo Tom. 2. pag. 944. Quamobrem S. Pater propugnat, traditque gratuitam praedestinationem ad fidem & ad Gratiam, neque id quispiam denegat: sed commonstrat simul & fidem & gratiam & vocationem Electorum esse effecta gratuita praedestinationis ad gloriam; quomodo nativitas & gratia Christi effectus fuit illius praedestinationis, qua praeordinatus est ut fieret Caput nostrum: atque ex ipsa gratuita praedestinatione ad gloriam probat Augustinus fidem non esse ex nobis, quoniam si ex nobis, nemo praeordinatus esset ad gloriam secundum propositum..

Becanus argumento respondet nihil eo concludi, quoniam Christus consecutus est gloriam sine meritis, & nos illam per merita comparare debemus; ideoque de Christo ad homines non valet illatio. Sed Becanus suamet doctrina revincitur. Si enim exemplum Christi allatum ab Augustino non tenet de consecutione gloriae, quae nobis rependitur propter merita; accipiendum ergo est de ordine intentionis, in quo ad gloriam praedestinentur electi absque meritorum praescientia. Deinde neque Christus absque meritis omnem gloriam consecutus est, illam praesertim, qua constitutus est Caput praedestinationum, & Sponsus Ecclesiae. Etenim legimus in Evangelio: *Nonne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?* Et de Ecclesia scribit Apostolus, *Quam acquisivit sanguine suo.* Habuit itaque Christus à primo instanti beatitudinem, eamque, praecedentem quaecunque merita: sed non habuit omnem gloriae extensionem, quam sibi promeruit morte, teterrimoque Crucis supplicio.

19.
Becani argumentum convincitur.

Quod si dicas nonne debet esse discrimen inter praedestinationem Capitis ac membrorum? Imo & maximum: at non situm est in eo, quod Christus praeordinatus sit gratis ad gloriam, & nos ad gratiam. Non, inquam, illud intercedit inter nos & Christum discrimen: sed ille ex nullius meritis, nos ex meritis ejus sumus praeordinati; idque pertinet ad gloriam Capitis, atque ad conditionem membrorum.

20.
Instantia cum solutione.

SOLUTIO EORUM, QUAE OBJICIUNTUR.

Opp. 1. S. P. Augustinus lib. 1. ad Simpl. Q. 2. explicans verba Apost. ad Rom. ix. *Ut secundum electionem pro-*

21.
Obiectio 1.

positum

N n 3

positum Dei maneret, ait: *Non secundum electionem propositum Dei manet, sed ex proposito electio, id est, non quia invenit Deus opera bona in hominibus quæ eligat, ideo manet propositum justificationis ipsius: sed quia illud manet, ideo invenit opera, quæ jam eligat ad regnum celorum: nam nisi esset electio, non essent electi; nec recte diceretur: Quis accusabit adversus Electos Dei? Non tamen electio præcedit justificationem, sed electionem justificatio: nemo enim eligitur, nisi jam distans ab illo qui rejicitur. Unde quod dictum est, Quia elegit nos Deus ante mundi constitutionem, non video quomodo sit dictum nisi præscientia. Atqui ex his verbis constat electionem à bonis operibus, non à Dei beneplacito petendam esse: Ergo, &c.*

Solutio.

Huic argumento non una responsione Theologi occurrunt. Quidam cum Bellarmino respondent Augustinum, dum hæc scripsit, *Nondum diligentius quæsiisse, quenam sit electio gratiæ, de qua dicit Apostolus: Reliquiæ per electionem gratiæ salvæ factæ sunt*: ut ipse proficetur lib. 1. Retract. cap. 23. Neque officit quod opponunt Lessius & Vasquez, S. Patrem, in 2. Retract. lib. cap. 2. & de Prædest. SS. cap. 4. affirmare se in libris ad Simplicianum tradidisse veram de gratia sententiam: hoc namque perleve est; approbat enim dumtaxat quæ scribens ad Simplicianum specialiter pertractaverat, scilicet gratiæ necessitatem, non vero vocabulum electionis, quod à se minus recte acceptum testatur. Alii respondent verba Augustini hunc sensum reddere: *Non quia Deus invenit opera bona in hominibus ideo manet propositum, quia hæc bona opera disponuntur ex vi ejusdem propositi, unde non sunt causa ipsius, sed effectus: ideoque ex hoc loco Augustiniana sententia potius corroboratur: & hac responsione utuntur communiter nostrates.* Henricus Florez plurimum rationum complexu nititur ostendere præfata verba non ex mente Augustini proferri, sed ex sententia adversariorum, quam in sequentibus rejicit, dicens: *Non igitur ex præscientia voluit intelligi factam electionem minoris, ut major ei serviret.* Sunt qui reponant omnem quidem electionem importare distantiam inter eum, qui eligitur, & eum qui rejicitur, ut advertit Sanctus Pater; sed necesse non est talem distantiam præsupponi, cum sæpe numero ab ipsa electione causetur. Nam electio ad gratiam, ut fateri debent adversarii, non supponit in electis

distantiam, sed facit; & amor, quo Deus prosequitur creaturam, non præsupponit in ea bonitatem antecedenter ad Dei amorem, sed ipse amor bonitatem creaturæ impertitur. Hæc omnia probabilia sunt, & sufficiunt ad argumenti propositi solutionem.

22.

Solutio alia.

Sed ego aliter respondendum esse arbitror. Docuit Sanctus Pater duplicem esse electionem, ut demonstrat adversus Vasquesium P. Petavius. Alia est electio antecedens & gratiæ: alia est electio consequens & justitiæ. De priori electione loquitur Augustinus lib. v. adversus Jul. cap. 3. dicens: *Nullum eligit dignum, sed eligendo effecit dignum*: de secunda lib. de Prædest. Sanctorum cap. 17. *Intelligamus ergo vocationem, qua fiunt Electi.* Electio illa præcedit vocationem ac meritum: electio ista meritum & vocationem consequitur: una est causa cur præparentur electis gratiæ beneficia; altera est hujusmodi beneficiorum effectus: per illam electi discernuntur in mente Dei ab æterno; per istam separantur in tempore.

23.

Responsio
ultima.

Resp. itaque nullum esse adversus nos propositum argumentum; nam in 1. ad Simplicianum. Q. 2. loquitur Augustinus, de electione consequenti, non antecedenti. Et constat, quandoquidem S. Pater ait: *Electio non præcedit justificationem, sed electionem justificationis.* Igitur electio, de qua loquitur Augustinus, est temporalis assumptio ad gloriam, quæ subsequitur justificationem. Deinde ait: *Nemo enim eligitur, nisi distans ab illo qui rejicitur*: in electione autem æterna nullus distabat ab alio, sed omnes in eadem eramus perditionis massa. Tertio dixerat paulo ante non esse electionem ex præscientia: *Non igitur ex præscientia voluit intelligi Apostolus factam electionem*; igitur dum ait electionem esse ex præscientia, de diverso electionis genere est exponendus. Si autem quæras, cur Augustinus Electionis nomen, quo proprie significatur æterna prædestinatio, usurpet ad demonstrandum prædestinationis effectum; tunc respondeo, adhuc fuisse ambiguum, num daretur varia Electio inter pares, & nondum diligentius distinxisse inter Electionem gratiæ, & Electionem justitiæ, ut animadvertit citato lib. Retract. 1. cap. XXI. qua distinctione posita araneorum telæ suffamine dissipantur.

24.

Notandum
de Vasque-
sio.

Nota obiter Vasquesium, qui hoc argumento potissimum utitur, exponere Augustinum in aliis omnibus testimoniis de Electione ad gratiam, non ad gloriam

gloriam. Quare ergo hoc loco de prædestinatione ad gloriam Augustinum interpretatur? Ait Augustinus eadem Quæstione ad Simplicianum, paucis intersectis, prædestinatum fuisse Jacobum liberalitate donorum Dei, non electione meritorum. De qua Disputat prædestinatione? Si de Prædestinatione ad gratiam, quare Vasquesius detorquet verba Augustini ad solam gloriæ electionem? Si de Prædestinatione ad gloriam, cur non fatetur, hanc fieri citra omnem præscientiam meritorum? Sed lege Dionysium Petavium adversus Vasquez differentem lib. ix. cap. xiv.

25. **Objectio 2.** Opp. 2. Augustinus lib. de Prædest. SS. cap. xix. asserit prædestinationem, de qua tractat, ad fidem pertinere: *Hoc scio, inquit, neminem contra istam prædestinationem, quam secundum Scripturas Sacras defendimus, nisi errando disputare potuisse.* Gratuita prædestinatio ad gloriam non spectat ad fidem: Igitur Augustinus non disputat de gratuita ad gloriam prædestinatione.

Solutio. Resp. non deesse qui censent Augustinianam de Prædestinatione ad Gloriam sententiam pertinere ad fidem. Nam Patres Synodi Sardinensis in fine libri de Incarnat. & Grat. id aperte testantur. Claudius Aquaviva in delectu quæstionum, de quibus scripsi pag. 264. affirmat hanc doctrinam communiter recipi in Scholis, tradi ab Ecclesiæ Patribus, & semper hujus prædestinatio-

nis oppugnatores male audivisse. Ab hac de Prædestinatione sententia Recentiores non sine periculo recedere, scribit ad annum 490. Baronius. De Bellarmino & Simoneto dictum supra. Posset ergo negari minor propositio. Responderi etiam posset spectare ad fidem, in quantum ex veritate irrefragabili, quod finalis perseverantia sit speciale donum gratiæ, ipsa prædestinatio gratuita ad regnum necessaria illatione consequitur. Sed ut nullum de alienis placitis proferamus iudicium, dicimus spectare utique ad fidem gratuitam prædestinationem ad gratiam, & de hac etiam pertractare Augustinum; sed illam invictissime comprobare ex Divino proposito dandi gloriam, ex quo series omnis gratiarum preparatur Electis; ut argumentis præcedentibus demonstravi. Addunt quidam, Augustinum scripsisse traditam à se doctrinam pertinere ad fidem, quoniam eo tempore illam oppugnabant soli Semipelagiani.

Prætermitto quæ opponi solent ex libro vi. Hypognosticon, ex quæstione 68. inter LXXXIII. atque ex Propositione LV. in Exposit. Epist. ad Rom. Liber enim Hypognosticon falso tribuitur Augustino. Quæstiones LXXXIII. scriptæ sunt ante Episcopatum, cum adhuc Semipelagianorum detineretur errore. Quæ vero traduntur laudata Prop. LV. retractantur lib. 1. Retract. cap. XXIII.

CAPUT VII.

Utrum alii ab Augustino Patres hanc sententiam secuti fuerint?

SUMMARIUM.

1. De Patribus ante Pelagianorum hæresin scribentibus minus debemus esse solliciti.
2. Si de græcis loquamur Patribus, non debemus excipere auctoritatem origenis.

3. Veteres Patres ambiguis verbis scribentes commode possunt exponi.
4. Patres post Augustinum gratuitam prædestinationem aperitissime docuerunt.
5. Et seqq. solvantur objectiones.

UT de aliorum Patrum sententia certum proferatur iudicium, necnon ad ipsorum intelligentiam latissima sternatur via; non abs re factum puto, si pluribus, brevissimis tamen theorematibus quæstionem istam resolvero.

I. PROPOSITIO I. De Patribus, qui scripserunt ante exortam Pelagianorum hæresim, minus debemus esse solliciti.

Probatur. Prob. verbis S. Patris lib. de Prædest. SS. cap. xiv. *Quid opus est, ut eorum scrutemur opuscula, qui priusquam ista*

hæresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hoc difficili ad solvendum quæstione versari, quod proculdubio facerent, si respondere talibus cogerentur? Confirmatur hæc ratio exemplo ipsiusmet Augustini, qui antequam cum Pelagianis gloriosum iniret certamen, de prædestinatione non tam exquisitè scripserat, ut vidimus capite superiori. Comprobatur etiam, nam Patres præcedentium sæculorum aut de gratia Dei quid sentirent breviter ac transeunter attigerunt, aut immorabantur disputando